

Rapport

Aansluiting mbo – politieonderwijs

Stand van zaken

Versie: definitief

Datum: 10 oktober 2024

Inhoud

Inhoud	3
1. Inleiding	4
2. De mbo-opleiding HTV en het basispolitieonderwijs	6
2.1 De periode 2012-2020	6
2.2 Vanaf 2021	9
2.2.1 Herziene basispolitieopleiding niveau 4	9
2.2.2 Consequenties voor doorstroommogelijkheden	9
2.2.3 Doorstroming in de praktijk	10
2.2.4 Herziening HTV-opleiding / Publieke Veiligheid	10
3. Selectieproces	13
3.1 Selectie van kandidaten voor de basispolitieopleiding	13
3.2 HTV-P gediplomeerden in het selectieproces	14
3.3 Nadere analyse	16
4. BPV-stageplaatsen voor het mbo	18
4.1 Functie en belang BPV	18
4.2 BPV en stageplaatsen bij de Politie	18
4.3 Beschikbaarheid BPV-stageplaatsen	19
4.4 Advies Onderwijsraad	20
4.5 Rol van de eenheden	20
5. De politie-boa	21
5.1 Wat zijn politie-boa's ?	21
5.2. Wijzigingen in het Boa-bestel	22
5.3 Instroom vanuit het mbo	23
6. Conclusies	24
Tot slot	27
Bronnen	28
Bijlage 1. Samenwerking(sconvenant) mbo, Politie en Politieacademie	29
Samenwerkingsconvenant	29
Uitvoeringsovereenkomst keuzedelen	29
Bestuurlijk overleg	30
Regionale samenwerking	30
Andere vormen van samenwerking	30

1. Inleiding

Een van de uitgangspunten voor het politieonderwijs is aansluiting op het middelbaar en hoger beroepsonderwijs. De Politieonderwijsraad (hierna: de Raad) heeft de taak hierop toe te zien¹. Een punt van aandacht voor de Raad is dan ook of politieopleidingen voldoende toegankelijk zijn vanuit het mbo en het hbo.

Naar aanleiding van vragen van stakeholders met betrekking tot de ontwikkelingen rond de mbo-opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid niveau 3 heeft de Raad een verkenning uitgevoerd naar de stand van zaken rond de aansluiting tussen het basispolitieonderwijs en het mbo. Daarbij zijn de ontwikkelingen rond de politie-boa en het nieuwe samenwerkingsconvenant tussen MBO Raad, Politie en Politieacademie meegenomen.

De commissie Onderwijs van de Raad heeft de verkenning naar de stand van zaken rond de aansluiting tussen het mbo en het basispolitieonderwijs uitgevoerd. Tijdens commissiebijeenkomsten in 2023 en 2024 zijn daartoe inleidingen gegeven door vertegenwoordigers van de Politie, de Politieacademie en het mbo-veld. De commissie is ook op bedrijfsbezoek geweest bij het Veiligheid en Defensiecollege van ROC Midden Nederland. Tijdens dit bedrijfsbezoek is gesproken met schoolleiding, docenten en studenten van de mbo-opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid (hierna: HTV). Het secretariaat heeft ter ondersteuning van de gesprekken in de commissie een casestudie uitgevoerd naar de aansluiting tussen de mbo-opleiding HTV en de basispolitieopleiding niveau 4, en de bevindingen in een conceptnotitie verwoord.

De vragen in de verkenning waren:

Hoe is de aansluiting tussen mbo en de basispolitieopleiding niveau 4 geregeld? Is de basispolitieopleiding niveau 4 voldoende toegankelijk voor studenten uit het mbo? Is de selectie voldoende transparant en geobjectiveerd? Zijn er geen oneigenlijke of onwenselijke hindernissen voor degenen die zich aanmelden?

In de verkenning ging veel aandacht uit naar de “casus” aansluiting mbo-niveau 3 opleiding HTV en de basispolitieopleiding niveau 4. De HTV(-P) was de afgelopen jaren namelijk het belangrijkste “vehikel” waarmee de samenwerking en aansluiting tussen mbo en het politieonderwijs vorm en inhoud kreeg, en waarover concrete ervaringen en gegevens zijn. Er is ook gesproken over het nieuwe samenwerkingsconvenant tussen MBO Raad, Politie en Politieacademie uit 2022, waarmee de samenwerking tussen de partijen opnieuw wordt bekrachtigd en hervat, zij het vanuit een breder perspectief. Bij die nieuwe samenwerking gaat veel aandacht uit naar 1) het verleiden van een brede doelgroep mbo'ers om te gaan werken bij de Politie, en 2) het faciliteren van de doorstroom vanuit de mbo-niveau 3 opleiding HTV naar de basispolitieopleiding niveau 4. Ook de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt, de nieuwe arbeidsmarktstrategie politie en de ontwikkelingen rond de politie-boa en de kwalificatie politie-boa (vastgesteld 2023) zijn besproken, omdat deze de aansluiting op en samenwerking met het mbo in een ander perspectief zetten.

¹ Politiewet 2012, art. 84, 3: De politieonderwijsraad ziet toe op de aansluiting van de politieopleidingen op de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

In deze rapportage beschrijven we de stand van zaken rond de aansluiting tussen het mbo en de basispolitieopleiding niveau 4, en gaan we in op andere vormen van doorstroom vanuit het mbo naar de Politie. In hoofdstuk 2 gaan we specifiek in op de stand van zaken rond de doorstroom vanuit de mbo-niveau 3 opleiding HTV naar het politieonderwijs. De hoofdstukken 3 en 4 zoomen respectievelijk in op het selectieproces en op de stageplaatsen. En in hoofdstuk 5 wordt de ontwikkeling rond de politie-boa geschetst. Dit rapport rondt af met conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 6).

2. De mbo-opleiding HTV en het basispolitieonderwijs

Om een beeld te krijgen van de aansluiting tussen het mbo en het politieonderwijs gaan we in dit hoofdstuk in op de bedoeling daarvan, en beschrijven we de ontwikkelingen rond de mbo-niveau 3 opleiding HTV, en de ontwikkelingen rond de nieuwe verkorte basispolitieopleiding niveau 4.

De aansluiting op het regulier onderwijs is een belangrijk uitgangspunt voor het politieonderwijs. Deze aansluiting wordt van belang geacht voor een goed instroom-, doorstroom- en uitstroombeleid van de ambtenaren van politie (JenV 2015, p. 3). Sinds de invoering van het beroepsgerichte politieonderwijs in 2002 werken het mbo-veld, de Politie en de Politieacademie, met wisselend succes, aan vormen van samenwerking en aansluiting.

De langst lopende vorm van samenwerking en aansluiting betrof het doorstroomprogramma (een doorlopende leerlijn) tussen de mbo-niveau 3 opleiding HTV en de basispolitieopleiding niveau 4, dat er was tussen 2012 en 2020. Dit doorstroomprogramma had tot doel de samenhang tussen regulier beroepsonderwijs en politieonderwijs te versterken voor 16- en 17-jarigen met een vmbo-diploma die een politieopleiding op niveau 3 of 4 aan de Politieacademie wilden volgen (Versantvoort, 2010).

In 2021 is de nieuwe basispolitieopleiding niveau 4 van start gegaan waardoor het doorstroomprogramma niet gecontinueerd kon worden en er nieuwe afspraken gemaakt moesten worden over de aansluiting en samenwerking tussen het mbo-veld, Politie en Politieacademie.

Figuur 1. Schermkopie van de website Kombijdepolitie.nl (29-04-2024)

2.1 De periode 2012-2020

Vanaf 2012 werkten twaalf Regionale Opleidingscentra (ROC's), de Politie en de Politieacademie samen aan een doorstroomprogramma vanuit het mbo naar het basispolitieonderwijs niveau 4. Het hoofddoel van dit doorstroomprogramma was de samenhang te versterken tussen het regulier beroepsonderwijs en het politieonderwijs voor 16- en 17-jarigen met een vmbo-diploma die een opleiding op niveau 3 of 4 aan de Politieacademie wilden volgen. Een ander doel was de doelgroep vmbo-afgestudeerden kennis te laten maken met het politievak door het volgen van een door het

ministerie van OCW erkende opleiding van 1 tot 2 jaar op mbo-niveau. Het diploma gaf toegang tot de instroomprocedure voor politieonderwijs op niveaus 3 en 4 aan de Politieacademie (Versantvoort, 2010).

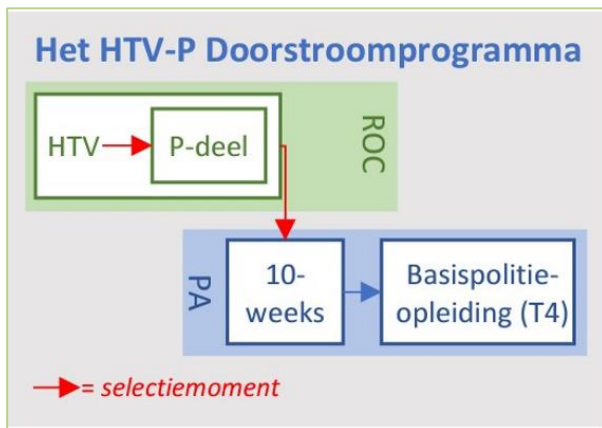
Het doorstroomprogramma, met als start de mbo-niveau 3 opleiding HTV bereidde studenten voor op instroom in de basispolitieopleiding niveau 4 - dat in die periode PO2.0 genoemd werd - op basis van de door de Politie benoemde leerdoelen. Studenten die geselecteerd waren voor de Politie variant (P-deel) van de opleiding HTV volgden een programma waarin zij kennis en vaardigheden leerden die overeenkwamen met de inhoud van het eerste jaar van de basispolitieopleiding PO2.0.

The screenshot shows the website of the Politieacademie. At the top, there is a logo of a blue flame above a book, followed by the text 'POLITIEACADEMIE'. To the right, there is a search bar with the text 'Naar Mijn Politieacademie' and a search icon. Below the logo and search bar is a navigation menu with the following items: Home, Onderwijs, Kennis & Onderzoek, Thema's, Actueel, Politieacademie, English, and Contact. Below the navigation menu, there is a breadcrumb trail: Home » Onderwijs » Onderwijsaanbod. On the left side, there is a blue button labeled 'Onderwijsaanbod' with a right-pointing arrow. The main content area features the title 'Instroom handhavers en toezichthouders (HTV) politie' in a large, bold, blue font. Below the title, there is a paragraph of text: 'Studenten met een HTV-politiediploma kunnen in het politieonderwijs 2.0 instromen in het eerste tertiair tweede leerjaar met daaraan voorafgaand een toeleidingsperiode (maximaal 4 maanden), waarin de onderstaande vaardigheden zijn aangeleerd en afgesloten is met het behalen de portfolio-opdracht van:'. This is followed by a bulleted list of skills: 'Geweldsbepalingen;', 'RTGP vuurwapendragende;', 'Pepperspray;', 'Fysieke vaardigheden;', 'schieten en wapenbehandeling;', 'Zwemmen;', and 'BVH.'. At the bottom of the page, there is a small paragraph: 'De student voldoet aan tevens de MBO toelatingseis voor een NL-EQF 4 opleiding.'

Figuur 2. Schermkopie van de website Politieacademie.nl (15-05-2024)

Na diplomering konden deze studenten, mits ze door de selectie kwamen, instromen in het tweede helft van het eerste leerjaar van PO2.0. De studenten volgden in de eerste periode een 10-weekse training in het gebruik van de geweldsmiddelen (RTGP), een noodzakelijk onderdeel van het eerste jaar van de basispolitieopleiding. Met dit doorstroomprogramma was er een doorlopende leerroute gecreëerd tussen de betreffende opleiding op mbo-niveau 3 en de basispolitieopleiding niveau 4 (PO2.0). Zie figuur 3.

Figuur 3. Schema van het HTV-P doorstroomprogramma (Van den Berg et al 2020)

De Politie en Politieacademie hadden in dat kader met de betrokken ROC's een convenant afgesloten met afspraken over het curriculum, stages, selectieproces, toelating en (gereserveerde opleidingsplaatsen ten behoeve van de) instroom van HTV-P studenten in het basispolitieonderwijs. De afspraken hadden tot doel de kwaliteit van de studenten die instroomden in het politieonderwijs te waarborgen. Jaarlijks stroomden landelijk 150 HTV-P studenten het basispolitieonderwijs in.

In 2020 is het doorstroomprogramma HTV-P geëvalueerd. Uit het evaluatierapport (Van den Berg, P. et al. 2020) blijkt onder andere dat:

- onder jongeren veel animo voor de HTV-P-opleiding was. Van de 554 HTV-studenten uit cohort 2016 stroomden er 330 door naar het P-deel, daarvan solliciteerden er 226 bij de Politie, die er uiteindelijk 152 aannam. Het evaluatieteam stelde dat dit hoge slagingspercentage van 67% nog hoger kan worden als de ROC's investeren in gerichte scholing op volwassen gedrag en weerbaarheid in het derde HTV-P-jaar en als de Politie ROC-docenten en traject-/praktijkbegeleiders als referenten in de selectieprocedure gaat betrekken.
- de vrijstelling van het eerste halfjaar van de basispolitieopleiding niet door alle partijen als positief ervaren werd. Vooral vanuit de kant van de Politie en de Politieacademie waren er kanttekeningen. Meestal hadden die betrekking op ofwel de achterstand van HTV-P-studenten op het gebied van politieke vorming door de beperkte ervaring in de beroepspraktijk, ofwel hun jeugdige gedrag (onzekerheid, minder weerbaar).
- HTV-P studenten in het vierde tertiel een achterstand hadden ten opzichte van de andere studenten van het basispolitieonderwijs, door het ontbreken van bevoegdheden en de beperkte praktijkervaring die HTV-P'ers met name in hun beroepspraktijkvorming (BPV) konden opdoen. Daardoor hadden zij in het begin meer moeite met de transfer van kennis en vaardigheden naar verschillende politiecontexten. Dit tekort aan praktijkervaring hinderde ook de omslag van 'burger' naar 'politiemens' die in de vorming aan de Politieacademie zo'n prominente plaats inneemt.
- ROC's het onderwijs en de examinering in de HTV-P-opleiding vanuit het mbo-perspectief op orde hadden, maar dat qua aansluiting op de politiewereld en het politieonderwijs zeker nog winst te behalen viel. Dit vraagt echter intensievere samenwerking tussen de drie convenantpartners dan in veel regio's het geval was. Structurele contacten uit de beginfase bleken in sommige regio's sterk verwaterd, waardoor de afstemming over curricula,

leermiddelen en examinering afhankelijk was geworden van toevallige persoonlijke contacten en individuele initiatieven. Op sommige plaatsen was de sfeer ronduit negatief ('wij/zij') en dreigde de basis onder de samenwerking weg te vallen.

2.2 Vanaf 2021

2.2.1 Herziene basispolitieopleiding niveau 4

De Politieacademie is in 2021 gestart met de uitvoering van een herziene basispolitieopleiding op niveau 4. Deze opleiding is gemoderniseerd en compacter dan daarvoor. De opleiding duurt nu twee jaar in plaats van drie jaar bij PO2.0². Sterker dan voorheen ligt de nadruk op praktijkgericht opleiden. Van politiestudenten wordt verwacht dat zij zelf verantwoordelijkheid dragen voor hun leertraject³, en dat zij al beschikken over de nodige basiscompetenties (zoals Nederlandse taal) en generieke competenties (bijvoorbeeld het omgaan met andere mensen, leiderschap en persoonlijke effectiviteit). De ondersteuning door docenten, trajectbegeleiders en praktijkbegeleiders is daarop aangepast. De leer-ontwikkelplaatsen in de eenheden (LOP's) zijn daartoe ook ingericht, en er is meer aandacht voor het gebruik van digitale leermiddelen, maatwerk en feedback.

De basispolitieopleiding niveau 4 is in april 2024 formeel ingeschaald op NLQF-niveau 4, wat betekent dat deze qua niveau gelijk is aan andere mbo 4 opleidingen in Nederland. De kortere studieduur, en de hoge mate waarin studenten zelf verantwoordelijk zijn voor hun leerproces, maken echter dat de basispolitieopleiding niveau 4 als pittig wordt ervaren door studenten die net van het mbo afkomen, aldus docenten van de Politieacademie.

2.2.2 Consequenties voor doorstroommogelijkheden

De herziening van de basispolitieopleiding niveau 4 in combinatie met het eindigen van het convenant met betrekking tot de doorlopende leerroute, heeft een aantal consequenties voor de mogelijkheden tot doorstroom vanuit het mbo naar de basispolitieopleiding, in het bijzonder voor HTV -gediplomeerden. Deze mbo-niveau 3 opleiding wordt door de ROC's nog steeds aangeboden, hetzij vanaf augustus 2023 vanuit een nieuw kwalificatiedossier "Publieke Veiligheid". Gediplomeerden krijgen - mits zij door de selectie van de politie komen- toelating tot de politieopleiding.

Maar, omdat de basispolitieopleiding qua studieduur is verkort van drie naar twee jaar, en de opleiding anders is ingericht dan voorheen, krijgen mbo'ers met een diploma HTV / Publieke Veiligheid geen vrijstellingen meer. De mogelijkheid van studieduurverkorting -instromen na het eerste studiejaar- is voor hen vervallen. Verder is er geen sprake meer van het reserveren van opleidingsplaatsen voor deze gediplomeerden.

² De basispolitieopleiding niveau 4 duurde vier jaar bij PO2002 (van 2002 tot 2012), drie jaar bij PO2.0 (van 2012 tot 2021) en 2 jaar bij PO21 van 2021 tot heden.

³ Het onderwijsmodel van PO21 doet een groot beroep op de zelfstandigheid en het reflectieve vermogen van studenten.

2.2.3 Doorstroming in de praktijk

Hoewel HTV/Publieke Veiligheid gediplomeerden nog steeds kunnen worden toegelaten tot de nieuwe basispolitieopleiding niveau 4, blijkt dit in de praktijk minder te lukken dan vóór de nieuwe basisopleiding. Naar verluidt komt minder dan 30% van de HTV-gediplomeerden bij een eerste poging door de selectie van de Politie. Zij doen het in verhouding echter wel iets beter dan andere mbo'ers, die verhoudingsgewijs nog minder vaak door de selectie van de Politie komen. De meeste HTV-gediplomeerden worden afgewezen op basis van het criterium "stressbestendigheid", wat samenhangt met de (relatief jonge) leeftijd van deze kandidaten, en het bijbehorende gebrek aan levens- en werkervaring. Deze kandidaten krijgen het advies mee om het na een paar jaar nog eens te proberen. Het is volgens de Politie een bekend gegeven dat wat oudere kandidaten het relatief beter doen in het selectieproces.

Daarbij komt dat de basispolitieopleiding niveau 4 voor studenten met een vmbo- of mbo-3 vooropleiding relatief zwaar is, aldus verschillende docenten en leidinggevendenden van de Politieacademie. Ook de rapportages 'Monitor PO21 meting 7' en 'Monitor PO21 meting 8' (Politieacademie 2023 resp. 2024) wijzen in die richting. Studenten met een vmbo-, mbo- of havo-vooropleiding vallen in verhouding (respectievelijk 13%, 10% en 11%) vaker uit tijdens de opleiding, dan studenten met een hogere vooropleiding (vwo 6%, hbo 5% en wo 7%). Uit de rapportage blijkt ook dat studenten tot de leeftijd van 21 jaar, en studenten ouder dan 35 jaar, vaker uitvallen dan studenten tussen de 21 en 35 jaar. De belangrijkste redenen voor uitval of vertrek blijken 'verkeerde beroepskeuze', 'niet het juiste moment voor de opleiding', 'structuur en organisatie van de opleiding', 'combinatie onregelmatige werktijden en privé', en 'mentaal welbevinden'.

Het hoge uitvalpercentage van HTV'ers tijdens de selectie (in het bijzonder de psychologische test), en de uitval tijdens de basispolitieopleiding, en de vermoedelijke redenen daarvoor, plaatst de nodige vraagtekens bij één van de doelen van de HTV(P)-opleiding: directe doorstroom van HTV'ers naar de basispolitieopleiding. Het lijkt plausibel dat dezelfde vraagtekens⁴ geplaatst kunnen worden bij de directe doorstroom van andere jong afgestudeerde vmbo'ers en mbo studenten naar de basispolitieopleiding. Iets oudere (v)mbo-gediplomeerden, met de nodige werk- en levenservaring, maken meer kans door de selectie te komen en de basispolitieopleiding met succes af te ronden. In het volgende hoofdstuk gaan we hierop nader in.

2.2.4 Herziening HTV-opleiding / Publieke Veiligheid

Per 1 augustus 2023 zijn alle ROC's gestart met het werken vanuit een nieuw kwalificatiedossier Publieke Veiligheid, en is de HTV-opleiding vervangen door een nieuwe opleiding. Deze nieuwe mbo-niveau 3 opleiding start met een stevigere BOA basisopleiding, waarna studenten kunnen uitstromen in de BOA domeinen 1,2,4 of 6. De opleiding met uitstroom in domein 6 (profiel 4) is bestemd voor studenten die willen doorstromen naar landelijke opsporingsdiensten, zoals de Marechaussee, de Politie of de Douane. De opleiding bereidt studenten voor op werkzaamheden zoals:

- Personen staande houden
- Personen aanhouden

⁴ Er zijn echter geen rapportages beschikbaar die deze aanname bevestigen of ontkrachten.

- Communicatieve vaardigheden
- Weerbaarheid
- Opmaken van een proces-verbaal
- Iedere plaats betreden
- Zaken in beslag nemen

De nieuwe opleiding is gebaseerd op een herziene kwalificatie op basis van de veranderende taken en bevoegdheden van de moderne BOA. De nieuwe opleiding Publieke Veiligheid is ook verzaamd ten opzichte van de HTV. Dit in verband met de hogere eisen die aan de toekomstige werknemers in het veiligheidsdomein gesteld worden. De nieuwe opleiding Publieke Veiligheid geldt nu als een van de zwaarste mbo 3 opleidingen, volgens een vertegenwoordiger van de MBO Raad.

Publieke veiligheid / Politie (BOL)
School & stage

iets voor jou? >> De opleiding >> Na je opleiding >> **Aanmelden >>**

- ✓ Topopleiding uit de keuzegids MBO
- ✓ Je kunt doorstromen naar de Politie Oost Nederland
- ✓ Goede en moderne faciliteiten binnen de opleiding
- ✓ Leuke skillswedstrijden

Figuur 4. Schermkopie van aventus.nl/opleidingen/publieke-veiligheid-politie-bol (06-05-2024)

Keuzedelen

Per 1 augustus 2023 zijn twaalf ROC's gestart met de uitvoering van nieuwe (verbredende of verdiepende) keuzedelen die gerelateerd zijn aan de Politie. Ter voorbereiding op het basispolitieonderwijs niveau 4 is het keuzedeel 'GGP en Opsporing' ontwikkeld in samenwerking met de Politie en Politieacademie. Daarnaast is er een keuzedeel 'Oriëntatie politie' ontwikkeld. Dit is, naast voor HTV-studenten, ook bedoeld voor studenten van andere voor de politie relevante opleidingen die zich willen oriënteren op de politieorganisatie en/of een zogeheten ATH-BOA functie bij de Politie (ook wel politie-boa genoemd). Hierbij is sprake van sollicitatie op werk binnen de politie op basis van een (bij het mbo) afgeronde BOA opleiding, of instroom in een andere ondersteunende functie op basis van een relevante opleiding op mbo-niveau 3 of mbo-niveau 4.

Uitvoeringsafspraken met betrekking tot de beroepspraktijkvorming (leren in de praktijk als onderdeel van de opleiding) voor de keuzedelen 'GGP en Opsporing' en 'Oriëntatie Politie' zijn in 2022 vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen de MBO Raad, de Politie en de Politieacademie.

Samenwerkingsconvenant

De uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot de nieuwe keuzedelen is een verdere uitwerking van de ambitie die beschreven staat in het samenwerkingsconvenant tussen de MBO Raad, Politie en Politieacademie, afgesloten in 2022 (zie bijlage 1). In dit convenant is vastgelegd dat de partijen de aansluiting tussen mbo en politieonderwijs zullen versterken vanuit een breder perspectief dan voorheen. Het accent van deze nieuwe samenwerking ligt op het grote vervangingsvraagstuk binnen de politie en op een diverse instroom: van agenten en politie-boa's tot ICT'ers.

Lokale pilots

Enkele van die twaalf ROC's zijn in 2023 gestart met pilots die tot doel hebben de aansluiting tussen de opleiding Publieke Veiligheid en/of het keuzedeel 'GGP en Opsporing', en het basispolitieonderwijs niveau 4 te verbeteren. Zij nemen daarbij de aanbevelingen uit het evaluatierapport doorstroomprogramma HTV-P uit 2020 ter harte. Zo is ROC Midden Nederland (ROC MN) bijvoorbeeld een pilot gestart waarin 25 studenten Publieke Veiligheid in het derde leerjaar door middel van aanvullende activiteiten, en een stage van 12 weken, voorbereid worden op het selectieproces en de basispolitieopleiding niveau 4. Het ROC MN en de eenheid MN hebben hiertoe afspraken gemaakt, en deze in een lokaalconvenant vastgelegd. Ook in de regio Rotterdam wordt met pilots aan de weg getimmerd. Politie-eenheid Rotterdam werkt nauw samen met ROC Zadkine om de aansluiting te verbeteren. En in Zwolle is een pilot gerealiseerd waarin studenten HTV én studenten sociaal werk samen op de meldkamer een stage volgden.

3. Selectieproces

In dit hoofdstuk presenteren we gegevens rond het selectieproces van de Politie voor de basisopleiding niveau 4 en in het bijzonder hoe dit uitwerkt voor HTV-gediplomeerden. Op basis van de informatie hopen we iets te kunnen zeggen over de bijdrage die de HTV-opleidingen leveren aan de instroom in de basispolitieopleiding en daarmee over de effectiviteit van de HTV als voorsorterende opleiding. Met effectiviteit (of doeltreffendheid) bedoelen we de reële bijdragen die de HTV-opleidingen leveren aan de instroom van nieuwe politieagenten binnen de Politie. Voor dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van informatie verstrekt door de Politie en informatie verkregen uit gesprekken met sleutelpersonen uit het mbo-veld, van de Politie en van de Politieacademie.

3.1 Selectie van kandidaten voor de basispolitieopleiding

Figuur 5. Schermkopie van de website *Kombijdepolitie.nl* (29-04-2023)

Om toegelaten te worden tot de basispolitieopleiding en als aspirant aangesteld te worden, moet een kandidaat solliciteren en met goed gevolg een selectieprocedure doorlopen. Kandidaten moeten voldoen aan de volgende voorwaarden voor aanstelling (Politie):

- Beschikken over een diploma vmbo-tl/gl, mbo-3 of mbo-4, of een overgangsbewijs naar 4 havo/vwo dan wel een toelatingstoets met succes doorstaan;
- 18 jaar of ouder zijn;
- De Nederlandse nationaliteit hebben en de Nederlandse taal beheersen op minimaal niveau B1;
- In bezit zijn van rijbewijs B of dat binnen negen maanden na aanvang behalen;
- Mentaal fit zijn;
- Fysiek fit zijn;
- Beschikken over bepaalde eigenschappen, zoals:
 - kunnen omgaan met spanningen en heftige situaties;
 - kritisch zijn, kunnen reflecteren op eigen handelen;
 - gemakkelijk contact kunnen leggen;

- graag samenwerken;
- doortastend zijn;
- anderen durven aanspreken op hun gedrag;
- Voldoen aan bepaalde medische eisen;
- Integer en betrouwbaar zijn.

De precieze normen waaraan kandidaten moeten voldoen, zijn beschreven in de Regeling aanstellingseisen. Deze is begin 2023 vernieuwd, onder meer om aan te sluiten op de vernieuwde beroepsprofielen en de eisen die het politiewerk stelt. De belangrijkste veranderingen ten opzichte van de oude regeling betreffen:

- Cognitieve Capaciteiten Test (CCT): minder streng;
- Taaltoets: strenger;
- Psychologisch onderzoek: van 11 naar 7 competenties en van een 7-puntsschaal naar 5-puntsschaal, en daarmee de eis op stressbestendigheid van 3/7 naar 3/5.

3.2 HTV-P gediplomeerden in het selectieproces

Kandidaten van 18 jaar en ouder, met minimaal een diploma vmbo-tl/gl, mbo-3, mbo-4, havo of hoger kunnen solliciteren bij de politie voor de functie van politieagent en moeten bij toelating de basispolitieopleiding doorlopen. In 2022 zijn er 2191 instromers in de basisopleiding, waarvan er ongeveer 76 het diploma HTV-P als vooropleiding hebben. HTV-P-geïdiplomeerden (mbo-niveau 3) hebben tegenwoordig geen bijzondere status meer in de selectie van kandidaten voor de basispolitieopleiding.

In de oude situatie werd naar schatting 50% van de HTV-P-geïdiplomeerden bij de eerste sollicitatiepoging toegelaten tot de basispolitieopleiding. In de nieuwe situatie (eerste helft van 2023) is dit percentage gedaald naar gemiddeld 29% op landelijk niveau (variërend van 16% tot 38% tussen de regio's) (de Vries). In de meeste gevallen worden deze kandidaten afgewezen omdat ze onvoldoende scoren op het criterium stressbestendigheid. In de Regeling aanstellingseisen is dit criterium als volgt gedefinieerd:

“Blijft effectief presteren onder hoge werk- en tijdsdruk, bij tegenspel en druk door anderen en in onzekere omstandigheden. Relativeert en herstelt zijn/haar motivatie na teleurstelling of tegenslag, toont zich evenwichtig” (JenV).

De afvallers krijgen het advies mee om over een aantal jaren, als ze meer levens- en werkervaring hebben, opnieuw te solliciteren bij de Politie, aldus vertegenwoordigers uit het mbo-veld.

Figuur 6. ‘Data uit het selectieproces 2021, 2022, 2023’ geeft een overzicht van de aantallen HTV-P-kandidaten uit het convenant met twaalf ROC’s en het percentage van hen dat wordt afgewezen. Vanaf 2021 daalt het aantal sollicitanten met een HTV-P-diploma en stijgt het percentage dat wordt afgewezen.

Data uit selectie (2021, 22 en 23*)

* selectie 2023 nog niet volledig afgerond

	2023				2022				2021			
	Aantal HTVP sollicitanten	Totaal uitval	% Uitval	Nog in proces of aangesteld	Aantal HTVP sollicitanten	Totaal uitval	% Uitval	Aangesteld	Aantal HTVP sollicitanten	Totaal uitval	% Uitval	Aangesteld
eenheid Noord-Nederland	6	4	67%	2	19	13	68%	6	29	17	59%	12
eenheid Oost-Nederland	34	24	71%	10	53	34	64%	19	56	35	63%	21
eenheid Midden-Nederland	23	16	70%	7	34	23	68%	11	43	21	49%	22
eenheid Noord-Holland	11	8	73%	3	17	16	94%	1	32	19	59%	13
eenheid Amsterdam	7	5	71%	2	7	4	57%	3	41	29	71%	12
eenheid Den Haag	14	9	64%	5	1	1	100%	0	18	8	44%	10
eenheid Rotterdam	29	18	62%	11	25	10	40%	15	31	9	29%	22
eenheid Zeeland-West-Brabant	7	5	71%	2	12	8	67%	4	9	6	67%	3
eenheid Oost-Brabant	23	18	78%	5	24	12	50%	12	33	19	58%	14
eenheid Limburg	19	16	84%	3	19	14	74%	5	23	15	65%	8
Totaal landelijk:	173	123	71%	50	211	135	64%	76	315	178	57%	137

dalend stijgend

Mark de Vries; mark.de.vries.1@politie.nl; 06-83526272

23-8-2023

Figuur 6. Data uit het selectieproces (2021, 2022, 2023) (de Vries).

Uit gegevens van de sector IDU van de dienst HRM van de Politie blijkt dat HTV-P-gediplomeerden in het algemeen goed door onlinetest, de sport- en verificatietest en de medische keuring komen, maar onvoldoende scores op de psychologische test. De studenten scoren vooral te laag op het criterium stressbestendigheid, dat volgens IDU iets zegt over de mate waarin studenten “drukbestendig” en “emotioneel weerbaar” zijn.

Uitval HTV-kandidaten

	Totaal	Online testen	Sport en verificatie	Psychologisch onderzoek	Medische keuring
2023	71%	12%	8%	51%	1%
2022	64%	24%	6%	32%	1%
2021	57%	19%	1%	34%	1%

Figuur 7. Uitval HTV-P-kandidaten (Politie/IDU, 2023)

Stressbestendigheid

De meeste uitval wordt veroorzaakt door de competentie Stressbestendigheid

Drukbestendigheid

Handelen onder druk

- ◆ Specifieke spanningsbronnen
- ◆ Werk- en tijdsdruk
- ◆ Zelfvertrouwen/persoonlijke druk
- ◆ Conflicthantering
- ◆ Gevaar/dreiging
- ◆ Ontspanning

Emotionele weerbaarheid

Coping

- ◆ Hechting/gezin van herkomst
- ◆ Ingrijpende gebeurtenissen

Figuur 8. Stressbestendigheid (Politie/IDU, 2023)

De Politieonderwijsraad is niet bekend met cijfers over hoe andere (jonge) mbo-afgestudeerden presteren in het selectieproces ten opzichte van de HTV-P-gediplomeerden. Vanuit de Politie wordt wel bevestigd dat ook andere jonge kandidaten relatief slecht presteren, en de competentie Stressbestendigheid voor de meeste uitval zorgt.

3.3 Nadere analyse

Op basis van de door de Politie verstrekte cijfers zijn slechts beperkt conclusies⁵ te trekken. Van de 2191 instromers in 2022 waren er 76 instromers met het diploma HTV-P. Dat is ongeveer 3,5% van het totaal.

Het uitvalpercentage van HTV-P-sollicitanten steeg van 57% in 2021, naar 64% in 2022 en 71% in 2023⁶, waar dat in de oude situatie onder de 50% lag. Hoe andere mbo 3-studenten het doen in het selectieproces is niet bekend bij de Politieonderwijsraad. Het toenemende uitvalpercentage⁷ lijkt vooral een gevolg van de invoering van het nieuwe basispolitieonderwijs niveau 4 (PO21) in 2021 en de nieuwe aanstellingseisen die daarmee samenhangen. Ook de veranderde opzet van de basispolitieopleiding speelt een rol.

Het politievak vraagt om medewerkers met een grote mate van stabiliteit, weerbaarheid en levenservaring. En, van studenten wordt verwacht dat zij zelf de regie voeren op hun opleidingstraject. De selectie is daarop afgestemd. Met name stressbestendigheid blijkt een zware eis, die maakt dat jongere sollicitanten (lees: met weinig levens- en werkervaring) een grotere kans hebben te worden afgewezen dan oudere sollicitanten.

Van de aspiranten die tot de basispolitieopleiding niveau 4 zijn toegelaten, heeft een grote groep al de nodige werkervaring, of een hbo-diploma of hoger. Daarnaast blijkt 80% van de toegelaten studenten basispolitieonderwijs (meting 2023) 21 jaar of ouder. De gemiddelde leeftijd ligt rond de 24 jaar.

De Politie doet onderzoek naar de precieze oorzaken van de uitval onder HTV-P-sollicitanten. Er lijkt in ieder geval een indicatie te zijn dat de effectiviteit van de HTV-P-opleiding als voorsorterende opleiding afneemt in vergelijking tot de periode voor 2021. Uit de evaluatie van het doorstroomprogramma HTV-P uit 2020 bleek dat er zorgen waren vanuit de Politie en Politieacademie over de kwaliteit van HTV-P-studenten ten opzichte van de overige studenten in het basispolitieonderwijs. Hierbij dient wel opgemerkt dat de aansluiting tussen HTV-P en Politie per regio verschilt. Deze verschillen kunnen volgens sleutelfiguren veroorzaakt worden door:

- verschillen in de arbeidsmarktbehoefte van de betreffende regio;
- verschillen in de kwaliteit van de HTV-P opleidingen;
- verschillen in de begeleiding vanuit de politie-eenheid;
- verschillen in de samenwerking tussen een ROC en politie-eenheid;
- verschillen in de voorlichting en studiekeuzebegeleiding.

⁵ Er zijn nog geen instromers vanuit de vernieuwde opleiding Publieke Veiligheid en het keuzedeel “GGP en Opsporing”. Studenten van deze vernieuwde opleiding zijn pas in 2025 klaar, en kunnen dan pas instromen.

⁶ Volgens een prognose van IDU uit 2023 (de Vries, 2023)

⁷ Hoewel de stressbestendigheid op dezelfde wijze wordt gemeten als daarvoor, wijst de Politie ook op andere verklaringen, namelijk: sociaal-emotionele achterstand door COVID-lockdowns, Generatie XYZ, etc.

Vanuit het mbo-veld is zorg over de ontwikkelingen rond de effectiviteit van de (oude) HTV-P-opleiding, die zich mogelijk voortzet bij het keuzedeel “GGP en Opsporing”.

Hoewel de verstrekte cijfers alleen iets zeggen over hoe het HTV-P-geëdiplomeerden vergaat in het selectieproces, dient de vraag zich aan in hoeverre sollicitanten met een vooropleiding op mbo-niveau 3 of lager vanaf 18 jaar een kans maken tot de politieopleiding niveau 4 te worden toegelaten, en deze opleiding met succes te doorlopen.

Sinds een aantal jaar is er een verandering gaande binnen de Politie met betrekking tot het opleidingsniveau van medewerkers. Het merendeel van de kernfuncties van de politie vragen inmiddels een opleiding op minimaal niveau 4⁸, terwijl dat zes jaar geleden⁹ nog niveau 3 was. Daarnaast doet de opleidingsduur van de basispolitieopleiding -van twee jaar in plaats van drie- een groter beroep op eerdere levens- en werkervaring, het studie- en reflectieve vermogen, en de zelfstandigheid van de studenten. De nieuwe aanstellingseisen en het selectieproces spelen daar -naar verluid- ook op in. Daarnaast blijkt de basispolitieopleiding ook gericht op kennis en vaardigheden die soms NLQF-niveau 4 overstijgen. Dit betreft vooral de NLQF-descriptoren kennis en communicatieve vaardigheden). En, tijdens de opleiding worden hoge eisen gesteld op het gebied van (Nederlandse) taalvaardigheid. De voorkennis en vaardigheden van mbo-niveau 3 studenten sluit daar onvoldoende op aan. Deze studenten hebben erg veel (bij) te leren in een korte periode, en daardoor een grotere kans dat ze studievertraging oplopen, meer begeleiding nodig hebben of uitvallen tijdens de opleiding of in de eerste jaren na het behalen van het diploma.

⁸ De Politieonderwijsraad adviseerde op termijn het opleidingsniveau voor de kernfuncties van de Politie naar NLQF-niveau 5 te brengen (Politieonderwijsraad, 2018)

⁹ In de cao 2018-2022 is het minimale niveau 4 afgesproken.

4. BPV-stageplaatsen voor het mbo

In dit hoofdstuk gaan we in op de functie en het belang van de verplichte beroepspraktijkvorming (BPV-stage) en presenteren we informatie met betrekking tot de beschikbaarheid van stageplaatsen bij de Politie, voortkomend uit de convenantafspraken tussen MBO Raad, Politie en Politieacademie. Het aantal BPV-stageplaatsen is onlosmakelijk gekoppeld aan het aantal opleidingsplaatsen van mbo-opleidingen en daarmee van groot belang voor de omvang en kwaliteit van de kweekvijver voor de Politie.

Voor dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van informatie verstrekt door de Politie en informatie verkregen uit gesprekken met sleutelpersonen uit het mbo-veld, van de Politie en van de Politieacademie. Op basis van de informatie schetsen we de stand van zaken rond de BPV-stageplaatsen.

4.1 Functie en belang BPV

Kenmerkend voor het middelbaar beroepsonderwijs is de verplichte beroepspraktijkvorming (BPV): het leren in de praktijk als onderdeel van de opleiding. De BPV-stage is een voorwaarde voor diplomering. De belangrijkste functies van de BPV zijn:

1. Oriëntatie op het beroep: BPV biedt studenten de mogelijkheid om kennis te maken met het werkveld en zich te oriënteren op hun toekomstige beroep.
2. Ontwikkeling van competenties en vaardigheden: Tijdens de bpv kunnen studenten hun competenties en vaardigheden verder ontwikkelen door ze in de praktijk toe te passen.
3. Participatie in een beroepsdomein: BPV stelt studenten in staat om actief deel te nemen aan het beroepsdomein waarin ze zich bevinden. Ze kunnen ervaring opdoen, leren van professionals en een netwerk opbouwen.

Het aantal BPV-uren is door de Minister voorgeschreven. Er is sprake van een minimum aantal uren BPV per opleidingsniveau. De beschikbaarheid van stageplaatsen is daarmee medebepalend voor het aantal opleidingsplaatsen dat ROC's aan hun studenten kunnen aanbieden.

4.2 BPV en stageplaatsen bij de Politie

Stageplaatsen in het kader van de BPV zijn een essentieel en verplicht onderdeel van een mbo-opleiding, en spelen ook een cruciale rol bij de doorstroom vanuit het mbo naar het politieonderwijs. Tot de invoering van de nieuwe basispolitieopleiding (PO21) waren er binnen de Politie 330 gegarandeerde stageplaatsen van 13 weken beschikbaar (gemiddeld 30 BPV-stageplaatsen per ROC) voor HTV-P-studenten.

In de nieuwe uitvoeringsovereenkomst (2022) tussen de MBO Raad, de Politie en de Politieacademie (MBO-Raad) is vastgelegd dat het aantal beschikbare plaatsen voor de beroepspraktijkvorming van opleiding Publieke Veiligheid en het nieuwe keuzedeel 'GGP en Opsporing', jaarlijks wordt vastgesteld voor het daaropvolgende schooljaar. Dat betekent dat de Politie geen garanties meer geeft op BPV-stageplaatsen voor een langere periode, zoals voorheen het geval was. Het aantal beschikbare BPV-

stageplekken is voor de ROC's leidend voor de toelating. Als er onvoldoende stageplekken zijn laten de ROC's noodgedwongen minder studenten toe (numerus fixus).

Figuur 9. Schermkopie van de website Kombijdepolitie.nl (29-04-2024)

4.3 Beschikbaarheid BPV-stageplaatsen

Hoewel er tussen partijen op landelijk niveau afspraken zijn gemaakt over stageplaatsen, zij het met een andere systematiek dan voorheen, blijkt in de praktijk dat er bij een aantal eenheden onvoldoende stageplaatsen zijn voor de vereiste beroepspraktijkvorming van HTV-studenten en/of studenten die het keuzedeel 'GGP en Opsporing' volgen. De realisatie van de afspraken wordt overgelaten aan de ROC's en de regionale politie-eenheden. Een aantal eenheden kon voor het schooljaar 2023/2024 geen of maar een zeer beperkt aantal stageplaatsen aanbieden. Van de twaalf ROC's die vallen onder het samenwerkingsconvenant en de uitvoeringsovereenkomst, kon daardoor de helft het keuzedeel 'GGP en Opsporing' niet aanbieden. Daarmee staat de haalbaarheid van het keuzedeel 'GGP en Opsporing' zwaar onder druk.

Vanuit het mbo-veld wordt aangegeven dat de ontwikkeling van steeds minder stageplekken binnen de Politie impact heeft op het gehele veiligheidsdomein. Het totaal aantal stageplaatsen binnen het veiligheidsdomein is bepalend voor het aantal opleidingsplaatsen, en bepaalt daarmee indirect de kwantitatieve instroom van nieuwe medewerkers in het domein. De enorme krapte op de arbeidsmarkt vraagt dat alle werkgevers in het veiligheidsdomein een steentje bijdragen door stageplekken te bieden, aldus vertegenwoordigers van het mbo-veld.

Daarnaast is het mbo-veld ook zelf aan het innoveren, rekening houdend met de actuele ontwikkelingen in de branche. Zo wordt er gezocht naar andere manieren om het diplomabesluit te verantwoorden. Dit betekent dat ROC's ruimte krijgen en nemen om praktijkgericht onderwijs te ontwikkelen in de vorm van beroepstaken die gebaseerd zijn op realistische opdrachten uit de beroepspraktijk. Hierdoor zijn straks minder BPV-stage uren nodig, aldus vertegenwoordigers uit het mbo-veld.

4.4 Advies Onderwijsraad

Deze nieuwe aanpak van de ROC's ligt in lijn met het advies "Een klemmend beroep" van de Onderwijsraad (2024) met betrekking tot de problematiek rond stageplaatsen voor het mbo:

“Essentieel in het beroepsonderwijs is dat een deel ervan plaatsvindt in de beroepspraktijk. Om goed beroepsonderwijs te kunnen blijven bieden in tijden van schaarste op de arbeidsmarkt, adviseert de Onderwijsraad het opleiden in de beroepspraktijk doelbewust en spaarzaam in te zetten. Laat beroepsopleidingen en beroepspraktijk afwegen welke onderwijsactiviteiten niet noodzakelijkerwijs in de beroepspraktijk hoeven plaats te vinden. En vind alternatieven die minder beslag leggen op de schaarse capaciteit van opleidingsplaatsen en praktijkbegeleiding. Beroepsonderwijs is van groot belang om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden.”

4.5 Rol van de eenheden

Een van de maatregelen vanuit de visie en strategie “Leren en Ontwikkelen” (Politie 2022) is dat in elke eenheid een team “Leren en Ontwikkelen” ingericht wordt. De bedoeling is dat de eenheden meer eigenaarschap, coördinatie en capaciteit krijgen met betrekking tot het (organiseren van) leren en het ontwikkelen in de praktijk, en de begeleiding die daarvoor nodig is. Deze teams krijgen ook een belangrijke rol als het gaat om de samenwerking met ROC's en de realisatie van stageplaatsen voor mbo-studenten.

5. De politie-boa

De Politie gaat de komende jaren meer inzetten op een diverse instroom als antwoord op de krapte op de arbeidsmarkt, en de toenemende behoefte aan andere deskundigheid waarvoor niet de gehele politieopleiding nodig is. Dit is een van de maatregelen uit de zogeheten nieuwe arbeidsmarktstrategie politie (Politie 2023). Dit betekent dat de Politie meer medewerkers via zij-instroom en als politie-boa binnen wil halen. Deze medewerkers hoeven de initiële basispolitieopleiding niet te volgen en starten na een opleiding van minimaal een paar maanden in hun functie. In het kader van de aansluiting tussen mbo en het politieonderwijs zoomen we in dit hoofdstuk specifiek in op de politie-boa.

5.1 Wat zijn politie-boa's ?

Politie-boa's zijn opsporingsambtenaren (boa's) met een bijzondere opsporingsbevoegdheid in dienst van de Politie. Deze politie-boa's wordt ook wel ATH-BOA's genoemd. politie-boa's zijn ambtenaren die op een specifiek beschreven werkteerrein en vanuit bij hun functie horende bevoegdheden bijdragen aan de uitvoering van de politietaken. De politie-boa's verkrijgen (anders dan executieve politiemedewerkers) geen bevoegdheden vanuit hun aanstellingsgrond, maar ze krijgen een akte van opsporingsbevoegdheid van de Minister die gekoppeld is aan hun functie en de rol binnen hun functie bij de politie. Dit houdt in dat hun bekwaamheden en bevoegdheden zich uitsluitend richten op de toegewezen en afgebakende opsporingstaken en -werkzaamheden die zijn opgenomen in de functiebeschrijving en waarvoor ze ook daadwerkelijk worden ingezet.

De politie-boa kan werkzaam zijn binnen een grote variëteit aan functies, niveaus en rollen. De taken en werkzaamheden die politie-boa's uitvoeren verschillen per vakgebied, functie en rol binnen die functie. Voorbeelden van taken en werkzaamheden waarbij de politie-boa in direct contact staat met de burger zijn het opnemen van aangiften door politie-boa's die baliewerkzaamheden verrichten op een politiebureau, arrestantenverzorging, arrestantenvervoer of rechtbanktaken. Voorbeelden van taken en werkzaamheden waar politie-boa's meer achter de schermen werken, zijn het verrichten van administratieve werkzaamheden zoals het verwerken van aangiftes. Andere voorbeelden van concrete werkzaamheden die de politie-boa's verrichten zijn het verzamelen van gegevens over mogelijke strafbare feiten, het beoordelen van informatie, het opmaken van een proces-verbaal en het signaleren van overtredingen.

In het Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie (LFNP) is bij een aantal functies in het Domein Uitvoering aanwijzing als ATH¹⁰-BOA voorzien. Een aanwijzing als ATH-BOA kan worden gecombineerd met een aanstelling in één van de hierna genoemde politiefuncties. Voor de vrijwillige ambtenaar van de politie is de aanwijzing als boa mogelijk indien de vrijwilliger werkzaamheden verricht die behoren tot een van de hierna genoemde (administratief-technische) politiefuncties, te weten:

- Generalist Meldkamer
- Senior Meldkamer
- Operationeel Expert Meldkamer

¹⁰ ATH staat voor Administratief, Technisch en Huishoudelijk personeel

- Politie Vlieger (vraagt hbo-niveau)
- Chef Vlieger (vraagt hbo-niveau)
- Assistent Intake & Service A
- Assistent Intake & Service B
- Medewerker Intake & Service
- Generalist Intake & Service
- Senior Intake & Service
- Operationeel Expert Intake & Service

Daarnaast zijn bij de politie-boa's werkzaam in functies voor de uitvoering van specifieke politietaken (executieve functies) binnen verschillende vakgebieden, waaronder:

- Beveiliging; zoals arrestantentaken
- GGP; gericht op Infra niveau 2
- VVC; Intake en Service taken

Politie-boa's krijgen hun bevoegdheid niet vanuit hun aanstelling bij de Politie, maar pas naar aanwijzing vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid.

5.2. Wijzigingen in het Boa-bestel

Politie-boa's vallen vooralsnog, net als andere boa's in Nederland, onder het boa-bestel waar de minister van Justitie en Veiligheid verantwoordelijk voor is. Het boa-bestel vormt het kader waarbinnen deze professionalisering van de boa plaatsvindt. De Beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar maken onderdeel uit van dit boa-bestel.

De Stichting Exameninstelling Toezicht en Handhaving (ExTH)¹¹ heeft namens het ministerie van Justitie en Veiligheid de taak om regie te voeren op inhoud en uitvoering van de bekwaamheidseisen van alle buitengewoon opsporingsambtenaren (boa). ROC's en niet-bekostigde opleidingsinstituten¹² bieden cursussen aan die voorbereiden op een boa-examen van ExTH.

De Politie heeft de minister van JenV echter een semipermanente ontheffing gevraagd voor de (her)certificering van politie-boa's, op basis van BOA-beleidsregels. Doel hiervan is tweeledig: een politie-specifieke boa-opleiding en de hercertificering anders inrichten. Er komt een jaarlijkse verplichte kennistoets, en de Politieacademie wordt verantwoordelijk voor (her)certificering van politie-boa in plaats van ExTH. De minister van JenV moet de semipermanente ontheffing nog goedkeuren.

Vooruitlopend hierop heeft de minister van JenV begin 2024 de kwalificatie politie-boa vastgesteld. Deze kwalificatie is daarmee onderdeel geworden van de kwalificatiestructuur politieonderwijs (KSP).

¹¹ ExTH is in 2006 opgericht met als doel het onafhankelijk en eenduidig examineren van mbo-kandidaten van de opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid. ExTH is een initiatief van de toenmalige Branchevereniging Publieke Veiligheid in samenwerking met de Politieonderwijsraad, Politieacademie, ROC's, ministerie van Justitie en Veiligheid, VNG en diverse werkgevers. Vertegenwoordigers van Gemeenten, Politie en MBO-instellingen hebben zitting in het bestuur en de examencommissies en bepalen gezamenlijk de koers van ExTH.

¹² Bijvoorbeeld Studiecentrum voor Publieke Veiligheid (SPV)

De kwalificatie politie-boa is ontwikkeld op niveau 2. Dit niveau heeft geen verband met het niveau van de toekomstige functie van de politie-boa. In sommige gevallen zal de politie-boa na het behalen van deze kwalificatie een aanvullend vakspecifiek leertraject moeten volgen. Dit aanvullende leertraject biedt een verdieping op de taken die horen bij de specifieke functie die de politie-boa zal uitvoeren.

Door deze ontwikkelingen komt, naar verwachting vanaf 2025, de weg vrij voor de Politieacademie om politie-boa's te certificeren, en in het verlengde daarvan specifieke politie-boa opleidingen aan te bieden. Ook hoeven politie-boa's dan niet langer elke vijf jaar het algemene boa-examen af te leggen. In plaats daarvan komt er een jaarlijkse verplichte kennistoets (al gestart in juli 2024).

5.3 Instroom vanuit het mbo

The screenshot shows a webpage titled "Specialistisch politiewerk met je mbo 3-diploma". Below the title is the text: "Ben je geïnteresseerd in ander politiewerk dan agent? Zie hier je mogelijkheden." Underneath, there is a heading "Waar ligt jouw interesse? Maak een keuze:" followed by six interactive cards, each with a right-pointing arrow. The cards are: "Beveiliging" (with an image of a man in a suit), "Intelligence" (with an image of people at computer monitors), "Burgercontact" (with an image of a woman in a uniform), "Recherche" (with an image of a hand holding a red and white sign that says "POLITIE" and "STREDE"), "Forensisch onderzoek" (with an image of a person in a white forensic suit), and "Arrestatieteam" (with an image of police officers in tactical gear). On the right side of the webpage, there is a vertical "Feedback" button with a thumbs-up icon and a small circular profile picture of a person.

Figuur 10. Schermkopie van de website Kombijdepolitie.nl (29-04-2024)

Afgestudeerde mbo'ers zijn voor de Politie een interessante doelgroep voor de verschillende politie-boa functies, ze zijn toelaatbaar en geschikt. Dit geldt in het bijzonder ook voor afgestudeerden van de mbo-niveau 3 opleiding Publieke Veiligheid. Ook mbo-afgestudeerden uit andere domeinen, zoals ICT en sociaal werk, zijn interessant voor de Politie. Dit geldt nog meer als mbo'ers stage hebben gelopen binnen de Politie, bij een ondersteunende dienst of -team.

Voor mbo-studenten kan een politie-boa functie ook interessant zijn omdat:

- de politie een interessante werkgever is, met veel mogelijkheden;
- de aanstellingseisen minder streng zijn dan voor de functie van (aspirant) politieagent, die aangesteld wordt als generiek executieve politiemedewerker;
- het jongeren een kans biedt om werkervaring op te doen, en zich te oriënteren op een verdere loopbaan binnen de Politie, met wellicht een vervolg als (aspirant) politieagent.

6. Conclusies

In dit hoofdstuk komen we terug op de vragen uit de inleiding met betrekking tot de (huidige) toegankelijkheid van de basispolitieopleiding niveau 4 voor mbo-studenten, en komen we tot enkele conclusies over de aansluiting tussen het mbo en het politieonderwijs.

De vragen die we in dit afsluitende hoofdstuk proberen te beantwoorden zijn:

- Hoe is de aansluiting tussen mbo en de basispolitieopleiding niveau 4 geregeld?
- Is de basispolitieopleiding niveau 4 voldoende toegankelijk?
- Is de selectie voldoende transparant en geobjectiveerd?
- Zijn er geen oneigenlijke of onwenselijke hindernissen voor diegenen die zich aanmelden?

Uit de verkenning blijkt:

1. De Politie en andere organisaties in het veiligheidsdomein kampen met een groot capaciteits- en arbeidsmarktprobleem waardoor de komende jaren veel extra personeel nodig is, en het steeds lastiger wordt goed personeel te verkrijgen.
2. Er bestaat onder mbo-studenten relatief (gelet het afnemend aantal mbo-studenten) nog steeds veel belangstelling voor werken in het veiligheidsdomein, vooral bij de Politie.
3. De samenwerking tussen mbo, Politie en Politieacademie is gericht op de doorstroom vanuit het mbo naar de volgende functies binnen de Politie¹³:
 - Aspirant politieambtenaar
 - Politie-boa functies (ambtenaar met bijzondere opsporingsbevoegdheid in dienst van politie)
 - Andere functies binnen de Politie (administratief technische en huishoudelijke functies / ondersteunende functies in de bedrijfsvoering)
4. De aansluiting tussen mbo en politieonderwijs is gericht op de basispolitieopleiding niveau 4 en de opleiding tot politie-boa niveau 2 (vanaf 2025), en beslaat directe en indirecte doorstroom¹⁴:

¹³ De Politie en het ministerie van JenV werken momenteel aan een visie op nieuwe aanstellingsgronden waarmee er in de toekomst meer mogelijkheden ontstaan voor mbo-ers om de Politie binnen te stromen.

¹⁴ Met directe doorstroom bedoelen we dat studenten zonder oponthoud of zonder omwegen, kunnen doorstromen. Bij indirecte doorstroom is dat niet het geval en volgen studenten een omweg, of alternatieve route, om van A naar B te komen.

Mbo opleiding

- Mbo-niveau 3 opleiding HTV/Publieke Veiligheid en keuzedeel “GGP en Opsporing”
- Andere mbo-opleidingen (met of zonder keuzedeel “Oriëntatie Politie”)

Politieopleiding

Basispolitieopleiding niveau 4

En
vanaf 2025

- Mbo-niveau 3 opleiding Publieke Veiligheid (met of zonder keuzedeel “GGP en Opsporing” of keuzedeel “Oriëntatie Politie”)
- Andere mbo-opleidingen (met of zonder keuzedeel “Oriëntatie Politie”)

Opleiding politie-boa niveau 2

5. Politiewerk en de nieuwe (verkorte) basispolitieopleiding niveau 4 stellen hoge(re) eisen aan studenten wat betreft competenties als “stressbestendigheid”, zelfstandigheid, weerbaarheid, verantwoordelijkheid en reflectievermogen, ten opzichte van de situatie van voor 2021.
 - Dat de Politie specifieke aanstellingseisen – dus instroomeisen voor de basispolitieopleiding – hanteert is overigens niet raar: ook andere beroepsopleidingen, zoals voor de advocatuur of voor accountancy, kennen specifieke instroomeisen, aanvullend op de vooropleidingseis. Dat is mogelijk omdat deze beroepsopleidingen niet onder het regiem van het ministerie van OCW vallen.
6. Voor een grote groep geïnteresseerde afgestudeerde mbo’ers blijkt directe instroom in de basispolitieopleiding niveau 4 niet haalbaar (niet toegankelijk).
 - Dit geldt ook voor studenten die de mbo-opleiding HTV/ Publieke Veiligheid niveau 3 met keuzedeel “GGP en Opsporing” volgen of gevolgd hebben, een opleiding die juist gericht is op een verdere loopbaan bij de politie.
 - Het selectieproces is een “bottleneck”. Veel mbo-studenten worden afgewezen op zaken die ook te maken met levens- en werkervaring en de jonge leeftijd. Dit heeft te maken met de emotionele weerbaarheid en/of drukbestendigheid van deze studenten.
 - Iets oudere mbo-studenten (>21 jaar)¹⁵ met meer (levens)ervaring, hebben grotere kans door het selectieproces te komen en de basispolitieopleiding niveau 4 te doorlopen.
 - In het kader van dit rapport kunnen we dit labelen als een indirecte vorm van doorstroom tussen het mbo en de basispolitieopleiding niveau 4.

¹⁵ Er zijn geen exacte gegevens bekend over het rendement van het totale selectie- en opleidingsproces met betrekking tot pas afgestudeerde mbo-studenten.

- De stap van de (afgeronde) mbo-niveau 3 opleiding naar de basispolitieopleiding niveau 4 blijkt in de praktijk behoorlijk pittig. Daarbij blijkt de Nederlandse taal vaak een struikelblok.
 - De Politie kiest er desondanks¹⁶ niet voor de aanstellingseisen te veranderen en verwacht dat de ROC's hun studenten beter voorbereiden op een mogelijke sollicitatie bij de Politie.
 - Het was voor ROC's tot 2024 niet helder (niet transparant) hoe en in welke mate ze hun studenten moesten voorbereiden op de door de Politie gevraagde "stressbestendigheid" en "weerbaarheid". Sinds 2024 wordt dit probleem (h)erkend door de Politie en Politieacademie en werken partijen samen om mbo-studenten beter voor te bereiden.
7. Politie-boa functies bieden mbo-studenten betere kans om (direct) voor de Politie te gaan werken.
- De opleiding politie-boa kan gezien worden als een nieuwe vorm van aansluiting tussen mbo en politieonderwijs. De Politieacademie start naar verwachting in 2025 met de opleiding politie-boa.
 - Omdat de opleiding voor politie-boa in 2025 start, zijn er nu nog geen ervaringen en resultaten bekend met betrekking tot de effectiviteit van het wervings- en selectieproces en van deze opleiding.
 - Mogelijkheid van de aanstelling als ATH-boa / politie-boa als alternatief voor de basispolitieopleiding niveau 4 zijn nog relatief onbekend voor mbo-studenten en ROC's.
 - In het kader van het samenwerkingsconvenant tussen de partijen worden nu stappen gezet om deze mogelijkheden meer voor het voetlicht te brengen.
8. Het beperkt aantal beschikbare BPV(stage)-plekken voor mbo-studenten bij de Politie is een tweede "bottleneck" voor de doorstroom vanuit het mbo naar de Politie.
- Hierdoor is een grote kans dat mbo-studenten blijven "hangen" bij andere organisaties, waar ze wel terecht kunnen voor hun BPV.
 - Er wordt gewerkt aan oplossingen:
 - Een aantal ROC's is, voor de opleiding Publieke Veiligheid en keuzedeel "GGP en Opsporing", gestart met het (organisatorisch) anders inrichten van praktijkopdrachten zodat dit de politieorganisatie minder belast. Dat is in lijn met het advies van de Onderwijsraad (2024).
 - De Politie richt binnen elke eenheid een team "Leren en Ontwikkelen" in. Deze teams krijgen -naast een heleboel andere taken- de taak de samenwerking tussen eenheid en het ROC te faciliteren, en de stageplaatsen en begeleiding van mbo-studenten te coördineren.
 - De Politie gaat meer stageplekken binnen de ATH-BOA vakgebieden faciliteren voor mbo-studenten.
9. In de uitingen van partijen, zowel aan de kant van het mbo als van de kant van de Politie, lijkt er nog steeds sprake van de mogelijkheid van directe doorstroming vanuit mbo 3 naar de basispolitieopleiding niveau 4; (*"the song has ended but the melody lingers on"*).
10. De beeldvorming over het beroepsbeeld politieagent, en de kans dat mbo-studenten door de selectie komen, en tot de basispolitieopleiding niveau 4 worden toegelaten, verdient extra aandacht. Het alternatief – na het mbo als politie-boa of ATH-er bij de Politie werken – kan meer in de spotlights gezet worden.

¹⁶Voor een grote groep geïnteresseerde afgestudeerde (v)mbo'ers blijkt (directe instroom in) de basispolitieopleiding niveau 4 niet haalbaar (niet toegankelijk).

Tot slot

De aansluiting tussen het mbo en het politieonderwijs, en de daarmee gemoeide samenwerking, blijkt een taai vraagstuk. Het mbo-veld, de Politie en de Politieacademie moeten zich zien te verhouden tot veranderende werkelijkheden aan meerdere kanten en daarbij voldoende oog blijven houden voor het lange termijnperspectief. De samenwerking vraagt, op zowel landelijk- als regionaal/lokaal niveau, structureel aandacht. Landelijk overeengekomen principes – rond bijvoorbeeld kwaliteit – moeten op regionaal- en lokaal niveau worden geoperationaliseerd en nader ingevuld. Dit vraagt om investering in duurzame verbindingen, contacten en coördinatie tussen mbo-instellingen, Politie(onderdelen) en Politieacademie. Dit kan niet zonder onderling wederzijds vertrouwen, gevoel van eigenaarschap, en het uitspreken en het managen van verwachtingen die partijen (inclusief studenten) hebben.

Voor de Politie is het echter vijf voor twaalf! Er is grote urgentie om alle zeilen bij te zetten in het kader van de arbeidsmarktproblematiek. De aansluiting op en samenwerking met het mbo zal – linksom of rechtsom – gekoesterd moeten worden.

Bronnen

- Berg, P. van de (2020). *Rapport Evaluatie HTV-P-doorstroomprogramma*. Politie, Politieacademie, ROC Aventus, ROC Koning Willem.
- Dochy, F., Berghmans, I., Koenen, A-K en Segers, M. (2015). *Bouwstenen voor High Impact Learning. Het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.
- MBO Raad (2022). *Samenwerkingsconvenant MBO Raad, Politie en Politieacademie*.
- Min JenV. (2015). *Memorie van Toelichting Wijziging van de Politiewet 2012 in verband met inbedding Politieacademie*. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Min JenV (2023). *Nota Arbeidsmarktstrategie Politie*. Den Haag: Ministerie JenV.
- Min JenV (2023). *Regeling aanstellingseisen politie*. Den Haag.
- Min OCW (2019). *Wetsvoorstel doorlopende leerroutes vmbo-mbo (Sterk beroepsonderwijs)*. Den Haag: Ministerie van OCW.
- Min OCW (2022). *Kamerbrief OCW: Kansrijk opleiden – macrodoelmatigheidsbeleid mbo*. Den Haag.
- Politie (2023). *Arbeidsmarktstrategie Politie*. Den Haag: Politie.
- Politie (2024). *Toelatingseisen*. Opgeroepen op augustus 2, 2024, van Kombijdepolitie: <https://kombijde.politie.nl/agent-woorden/toelatingseisen/toelatingseisen>.
- Politieacademie (2023). *Rapportage Monitor PO21 meting 7*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Politieacademie (2024). *Rapportage Monitor PO21 meting 8*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Politieonderwijsraad (2018). *Naar een toekomstbestendige politie*. Den Haag: Politieonderwijsraad.
- Sterk Beroepsonderwijs (2023). *Doorlopende leerroutes*. Opgehaald van sterkberoepsonderwijs.nl.
- Versantvoort, E. (2010). *Plan van Aanpak Invoering doorstroomprogramma mbo – politieonderwijs. Versterking samenhang politieonderwijs en regulier onderwijs*. In opdracht van projectleider J.W. van Borselen, ministerie BZK.
- Vries, M. de (2023). *Convenant samenwerking Politie en ROC's. Voortgang mei 2023*. Presentatie ten behoeve van de Stuurgroep. Politie.

Bijlage 1. Samenwerking(sconvenant) mbo, Politie en Politieacademie

Samenwerkingsconvenant

Het mbo is een belangrijke opleidingspartner en toeleverancier van nieuw personeel voor de Politie. Deze ambitie is in 2022 opnieuw bekrachtigd in een samenwerkingsconvenant tussen Politie, Politieacademie en MBO Raad. In dit convenant spreken MBO Raad, Politie en Politieacademie (2022) de volgende ambities uit:

- “de Politie wil - als grootste werkgever van Nederland - een maatschappelijke bijdrage leveren aan meer kennis van het werken bij de Politie voor studenten van relevante MBO-opleidingen en een betere zichtbaarheid van de Politie als mogelijke werkgever voor deze studenten.
- de Politie streeft naar een divers samengestelde instroom in de Politie met medewerkers met verschillende vooropleidingen, leeftijden en met gevarieerde achtergronden.
- de Politie, de Politieacademie en het MBO zien elkaar als belangrijke samenwerkingspartners om de Politie als toekomstige werkgever en/of opleider onder de aandacht te brengen met het oog op toekomstige instroom van politiemedewerkers, in brede zin.
- het MBO wil bijdragen aan de oriëntatie op en de instroom naar de basispolitieopleiding en op het werken bij de Politie.
- de Politie en de Politieacademie zien het MBO als samenwerkingspartner om te voorzien in opleidingsbehoeften van de Politie als werkgever en van individuele Politie-medewerkers die willen doorstromen dan wel uitstromen. Politieacademie en MBO willen als opleiders in onderlinge samenwerking de Politie en de individuele Politie-medewerkers zo goed mogelijk bedienen”

De samenwerking tussen partijen zal - om bovenstaande doelen te bereiken - in ieder geval betrekking hebben op de volgende deelgebieden:

- a. Oriënterend keuzedeel voor studenten mbo van diverse opleidingen;
- b. Verdiepend keuzedeel voor studenten mbo, waaronder HTV;
- c. een aandeel voor mbo's in opleidingstrajecten van de Politie ;
- d. uit- door- en instroomprojecten/activiteiten;
- e. thema's op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen;
- f. mobiliteit binnen de Veiligheidskolom.

De volledige tekst van het samenwerkingsconvenant is te vinden op de website van de MBO Raad. ([https://www.mboraad.nl/nieuws/politie-politieacademie-en-MBO Raad-tekenen-samenwerkingsconvenant....](https://www.mboraad.nl/nieuws/politie-politieacademie-en-MBO-Raad-tekenen-samenwerkingsconvenant....))

Uitvoeringsovereenkomst keuzedelen

Een nadere uitwerking van het samenwerkingsconvenant betreft uitvoeringsafspraken rond de mbo-keuzedelen die ontwikkeld zijn in samenspraak tussen het mbo-veld, Politie en Politieacademie. Eén keuzedeel is specifiek gericht op studenten die in de toekomst opgeleid willen worden voor het beroep van politieagent. Het helpt deze mbo-studenten om een beter beeld van de basispolitieopleiding en het vak (van politieagent) te krijgen. Dit keuzedeel is bij uitstek geschikt voor

studenten HTV / Publieke Veiligheid, maar is in principe voor een bredere doelgroep mbo-studenten bedoeld. Het andere keuzedeel is gericht op oriëntatie op het werken in de politieorganisatie in de breedte, dus ook oriënterend op ondersteunende functies binnen de Politie. Dit laatste keuzedeel zal ook worden aangeboden aan bijvoorbeeld studenten ICT om aan de grote behoefte van de politie te voldoen. In beide keuzedelen is een stagedeel opgenomen (MBO Raad, 2022).

Bestuurlijk overleg

In het kader van het samenwerkingsconvenant is een bestuurlijk overleg tussen de MBO Raad, Politie en Politieacademie ingericht waarbij de partijen een aantal keer per jaar op bestuurlijk niveau over de uitvoering van de samenwerking praten. In juni 2023 zijn de partijen overeengekomen om ook een platform in te richten waarin vertegenwoordigers van de politie-eenheden en vertegenwoordigers van betrokken ROC's met en van elkaar kunnen leren. Dit lijkt wenselijk gelet de grote verschillen in samenwerking en resultaten in de verschillende regio's.

Regionale samenwerking

Naast het landelijke samenwerkingsconvenant tussen MBO Raad, Politie en Politieacademie heeft een aantal politie-eenheden en ROC's in 2023 afspraken gemaakt met betrekking tot de uitvoering van opleidingstrajecten. Er wordt gewerkt aan maatwerkoplossingen op regionaal niveau. Voorbeelden daarvan zijn de afspraken tussen de politie-eenheid Rotterdam en ROC Zadkine, politie-eenheid Midden-Nederland en ROC MN, en politie-eenheid Midden-Nederland en ROC van Amsterdam-Flevoland. Een aantal andere politie-eenheden en ROC's weet elkaar nog niet goed (of niet meer) te vinden. De regionale samenwerking met het ROC is binnen een aantal politie-eenheden (nog) niet structureel belegd. Er is geen gevoel van urgentie en/of eigenaarschap met betrekking tot die samenwerking.

Andere vormen van samenwerking

Kwaliteitsnetwerk MBO Raad

Een andere vorm van samenwerking met het mbo betreft de deelname van het BPO aan het kwaliteitsnetwerk van de MBO Raad. Doel van het netwerk is het bevorderen van de kwaliteitsbewustheid en het kwaliteitshandelen van de aangesloten instellingen. Het kwaliteitsnetwerk organiseert onder andere instellingsdialogen bij de deelnemende instellingen. De instellingsdialoog geeft inzicht in de ontwikkelingsfase waarin de instelling zich bevindt en welke vervolgstappen kunnen helpen om het niveau van kwaliteitsborging te verhogen (Politieacademie 2022).